

מלך ביפיו תחזינה עיניך

ליקוטים חשובים בענין שמירת העינים

דבתולות דידן בכלל נדות הם משיגיעו לזמן וסת ובכלל עריות הן. (משנה נרוה ע"ה ס"ק ז').

ו. ואפילו אם ראה אשה לאונסו, אין לשמוח על מה שראה אותה ח"ו, כמש"כ בספר חסידים (סימן קע"ז): כתיב (קהל י"ג י"ד) "כי את כל מעשה האלקים יביא במשפט על כל נעלם [אם טוב ואם רע]", זה שנודמן לו אשה בקרן זוית, אם פגעה בו ולא נתכוין לראות אותה, וראה אותה יפה ושמח על שראה אותה, וחושב בלבו מאחר שבלא כוונתי ראיתיה אין לי עון על ככה. ועל זה נאמר "יביא אלקים במשפט על כל נעלם", ו"אם טוב" ששמח בדבר, "אם רע" בעיני ה'. כמו "בנפול אויביך אל תשמח" (משלי כ"ד י"ז), "שמח לאיד לא ינקה" (משלי י"ז ס'). וזה שמח שבא לידו, והיה לו לחשוב שמא חטאתי שנודמן לי לראותה. (ופשוט דלהמשך ולהביט שהוא אסור מדינא, דהיינו הסתכלות האסורה, ולא יביט בה שוב אחר ראה הראשונה). ואם בא לידו מצוה שלא בכונתו, ישמח ויברך להקב"ה שזימנה לו לעשותה. עכ"ל.

ז. איתא במסכת יומא (עד): אמר ריש לקיש, טוב מראה עינים באשה יותר מגופו של אותו מעשה. [ע"כ]. הלכך צריך ליהזר מאד ממנו (מוספוט ימים שם, וכ"כ סמ"ג - לא מעשה ק"ו).

ח. ואיתא בספר מחנה ישראל להחפץ חיים ז"ל (סוף פסק י"ט), וז"ל: כתבו בספרים הקדושים שיש כמה וכמה מכחות החיצונים שעומדים מסביב לעין האדם ומפתים אותו שיפתח עיניו ויסתכל במקום האסור כדי להכשילו אחר כך בעצם האיסור או להביאו על כל פנים לידי טומאה בלילה. ה' ישמרנו מכתותם הרעות. עכ"ל.

ט. וכתב החיניך במצוה ד"לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (משנה שפ"ז וז"ל: ודע בני ותהא מרגלא בפומך מה שאמרו ז"ל (אבות ד' ג') עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה, שאם תשית דעתך למלאות תאותך הרעה פעם אחת, תמשך אחריה כמה פעמים, ואם תזכה להיות גבור בארץ לכבוש יצרך ולעצום עיניך מראות ברע פעם אחת, יקל בעיניך לעשות כן כמה פעמים, כי התאוה תמשוך הבשר כמשוך היין אל שותיו, כי הסובאים לא תשבע נפשם לעולם ביין, אבל יתאוו אליו תאוה גדולה, ולפי הרגלים נפשם בו תחזק עליהם תאותם, ולו ישתו שם כוס מים יפוג יקוד אש תאות היין ויערב להם. כן הדבר הזה, כל איש בהרגילו בתאוות ובהתמירו בהן יחזק עליו יצור הרע יום יום, ובהמנעו מהם ישמח בחלקו תמיד כל היום, ויראה כי האלקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים ללא תועלת של כלום.

י. וכתב אור החיים הק' (ויקרא י"ב ג') וכה דבריו בקיצור: ידוע הוא כי כל מצוות אשר צוה ה' לעם קדושו הם מצוות שיכול האדם לעמוד בהם, ויטה עצמו אל הרצון לעשותם, זולת מצוות פרישת העריות - הוא דבר שנפשו של אדם מתמדתן ואונסתו עליהם לעשותם, זולת בהתעצמות הרחקת ב' דברים מהאדם, והם: מרחק הרגש ראות העין, ומרחק בחינת החושב. ואם ב' אלו לא יעשה, אין אדם שליט ברוח זה לכלותה ממנו, כי כל שלא תהיה לו הרחקת הרגש הראות בדבר, הגם שירחק בחינת החושב, לא ישלוט בעצמו לכלות ממנו הכרח החשק. גם אם יושלל מבחינת הראות, אם לא ירחיק בחינת החושב, מחשבותיו יחייבו לבקש ולהתלהט אחר המעשה. עכ"ד בקיצור.

יא. כתב הבית יוסף (אג"ת ס' כ"א) כל המסתכל באשת איש מכשיל ומכחיש כח יצרו הטוב והודו נהפך עליו למשחית, ע"ש. ובספר קב הישר (סוף פסק מ"א) כתב: כל המפקיר עיניו לראות בהסתכלות דברים האסורים, שואב ושואף הסטרא אחרא אליו, וגורם לו רעות הרבה וכו'. עכ"ל. וכתב החתם סופר ז"ל (תמ"ס ע"ט - מ"י שיה ד"ה ואלא ימק) שכל המסתכל בנשים יאבד עצמו בזוהר ובכא.

יב. ובספר יעלו חסידים (קע"א-ק"פ) כתב, והדוחק את עצמו ויושב ואינו מסתכל באיסור, יזכה לחזות בנעם ה' ולהנות מזיו השכינה. עכ"ד. והמקור הוא במדרש (ויקרא רבה כ"ג י"ג), ר' מנשיה בר בריה דרבי יהושע בן לוי אמר, מצינו שכל מי שרואה דבר ערוה ואינו זן עיניו ממנה ("זין" לשון מזון, שנהנה במראית העין (רש"י שם סד: ד"ה שזון)) זוכה להקביל פני השכינה (בילקו"ש (דנ"ס כ"ג ס' ממק"ל) הגי' זוכה ונהנה מזיו השכינה). מאי טעמא? "ועוצם עיניו מראות ברע" (ישעיה לג ט"ו), מה כתיב בתריה? "מלך ביפיו תחזינה עיניך תראינה ארץ מרחקים".

פתיחה

כמו שלכל דבר טוב צריך חיזוק, על אחת כמה וכמה למשמרת העינים, שהם קלי המרוץ והפסד גדול ורעתם וענשם מרובה, והנהנה בהם בשמרים עקב רב. ואמרו במדרש (ילקו"ש נמדנר ט"ו ס' מש"ג, והוא מירושלמי נרכמ א' ה') שמי ששומר עצמו ועוצם עיניו מראות ברע, אומר הקב"ה "הדין דידי (איש זה, שלי הוא)!" (פלא יועץ - רמ"א).

ובספר מסילת ישרים (פסק י"א) כתב: אע"פ שבכל העבירות משתדל היצר הרע להחטיא את האדם, כבר יש מהם שהטבע מחמדן יותר ובהן מראה לו יותר התרים, אשר על כן יצטרך בהן יותר חיזוק לנצח את יצרו ולהנקות מן החטא. וכן אמרו ז"ל (מגינה י"א): גזל ועריות נפשו של אדם מחמדתן ומתאוה להן. עכ"ד.

ובמסכת סוכה (נ"ג) איתא שכל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. ובספר סדר היום (סדר הנהגת הלילה) כתב שלא אמרו כן אלא בענין יצרא דעריות, שאם נאמר על שאר עבירות, גזל וגניבה וחלב ודם, הרי אנו רואים שאין לגדולים תאוה בהם כלל, לא מעט ולא הרבה, ויצרם כבוש וחלל בקרבם בענין זה, אלא ודאי לא נאמר אלא על הדבר הזה, שכל מי שהוא בקדושה ובפרישות יצרו מתגבר עליו להעבירו, וכמו שמצינו כמה מעשים בגמרא בענין זה, ואנו רואים בעינינו התגברות יצר הרע על דבר זה. וצריך כח גדול וחזק וגדלים שיוכל להמלט ממנו, כי כל מצודיו וחרמיו רובם בענין זה (ע"י ש"י סייס רנה ז'). ואינו מבקש מן האדם אלא כשיכנס מעט, כי הוא יכניסהו הרבה, ואח"כ יוציאהו מן העולם. עכ"ד, וע"ש עוד.

א. אמרו חז"ל (עבודה זרה כ"ג): "ונשמרת מכל דבר רע" (דנ"ס כ"ג י'), שלא יסתכל אדם באשה נאה ואפילו פנויה, באשת איש ואפילו מכוערת, ולא בבגדי צבע של אשה, כו'. וכתב תוספות שם (ד"ה שלא יהרהר) דהאי קרא דרשה גמורה היא, ולא אסמכתא. ע"כ. וכמו"כ יש בזה לאו ד"לא תתורו אחרי עיניכם" (נמדנר ט"ו ל"ט), ואפילו אם לא מסתכל אלא באצבע קטנה (משנה נרוה ע"ה ס"ק ז').

ב. ואם יסתכל באשה, עלול לבוא לידי הרהורים רעים ח"ו, כמו שכתוב בזוהר הקדוש (קדושים פד, וכע"ז נמדנר רנה י' ג', ועוד): וכל מי שמסתכל ביופי האשה ביום, הוא בא להרהר בלילה וכו'. ע"ש עוד. ואם רגיל להסתכל בנשים, עלול לבוא לידי עבירה חמורה (מנ"ס כ).

ג. וכל זה נאמר אפילו במי שעוסק בתורה, כמש"כ בעל האור החיים הק' בספר חפץ ה' (ברכות פ"א), שהגם דאסיקנא (סוטה נ"א) תורה, בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסיק בה, מגנה ומצלה מיסורין ומעבירות, הני מילי אי קא יתיב ולא מהדר, אבל אי עביד מידי דמגרי ביה שטנא, לא מגני עלה להצילו מן העבירה, וסוף נפיל בעבירה, דאי בעי נטירותא דאורייתא לא יסתכל בעריות ואז היא תשמרהו. עכ"ד.

ד. במסכת כלה רבתי (פסק ג') איתא, אל תכשל בעיניך, שאין מכשול אלא בעינים. ועוד אמרו חז"ל (ילקו"ש נמדנר מ"ט ס' קפ"ב) כל מי שאינו מסתכל בנשים, אין יצר הרע שולט בו. ע"כ. ועוד אמרו (סוטה ג') דאין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות. וכתב בספר בן יהודע (שם) רא"ה גימטריא גבורה", לרמוז עיקר גבורת האדם במלחמת יצה"ר הוא בראיה שלו ששם שולט, וזה הפתח שהיצה"ר נכנס בו אצל האדם. ע"כ. וכתב הרוקח ז"ל (ספר וקח - שו"ת טהרת פרישות ואיומת) שיעצים [האדם את] עיניו מראות ברע [כדין] שלא יתאוה אל האשה, כי אשה שלא ראה אין נפשו חושק ולא יטענו רוח זנונים. עכ"ד. (וזה בדוק ומנוסה, דכל זמן שלא ראה ולא הרגיש באשה הנמצאת בקרוב או בתמונת אשה וכדו', אין האדם מרגיש שום חסרון, ולא כתאות אכילה ושאר מיני תאוות שבאה התאוה מעצמו).

ה. וכל איסור האמור הוא לענין הסתכלות, דהיינו שמסתכל בה ליהנות. אבל ראה בעלמא לפי תומו בלא נהנה, באשה שמלובשת בצניעות, שרי, אם לא מצד המוסר. ובספר מנחת שמואל הוכיח דאדם חשוב יש לו ליהזר בכל גווני. ובמקומות שדרך להיות מכוסה, כגון זרועותיה וכהאי גוונא שאר מקומות הגוף, אף ראה בעלמא אסור מדינא, [אפילו במקום שרגילין לילך מגולה כדרך הפרוצות (מ"ז ס"ק ג')]. וכתבו הפוסקים

יג. ועיין בספר שמירת הלשון (ח"צ פק"ג) שאם לא היה האדם נזהר בעודו בחייו בזה העולם ככה הראיה שלו, והיה הפקר אצלו להביט במה שאסרה תורה (בנשים או בספרי אפיקורסים וליצנים), ידע כברור כי לעתיד לבוא יהיה כמו סומא ולא יוכל להביט באור ה'. וערך הקלקול בעיניו תלוי לפי ערך הפקרו. וכמה יתמרמר האדם על זה לבסוף, שתחת רגע אחד של הנאה בכל פעם שהלעיטו היצר בפתויו, השחית את עיניו והחשיכם במה שהמשיך בכל פעם את רוח הטומאה של רוח זנונים עליהם. עכ"ד, וע"ש עוד. וכ"כ הבן איש חי ז"ל בכמה מקומות (בן יהודה נרכז ס"א, ועוד יוסף מי - ולמחנן שנה א' ד"ה נמלא, ועוד). וע"י בספר ראשית חכמה (שער הקדושה - סוף פק"ח) מש"כ בזה, ובסוף דבריו כתב, וז"ל: וראיה על הנדרש ממעלת השומר ראותו ששכינה עמו, העיד לי בעל תורה אחד כי ראה במלכות מערב חסיד אחד וחכם שאינו מגביה עיניו מהקרקע, שלעולם הוא שח עיניים, ומרוב חסידותו כל מי שיקניטהו לא ישלים שנתו, ועוד מעשה נסים נעשו לו, ולא אאריך בזה. עכ"ל.

יד. ועוד כתב בספר ראשית חכמה (שער הקדושה פק"ח), מי שישמור עיניו מחטוא בהם, שומר כל גופו ומקיים העולם בזכותו. ע"ש.

טו. איתא במסכת מכות (ג:) ר' שמעון בר רבי אומר, הרי הוא אומר (דנטי י"ג כ"ג) "רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש וגו'" ואומר (ש"ס ס"ה) "לא תאכלו למען ייטב לך ולבניך אחריו וגו'", ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גדל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמתן, הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות (וכן מצינו ביוסף, שלא רצתה עינו לזון ממה שאינו שלו בפטיפרע, אין עין הרע שולטת בזרעו עד עולם (נרכז ס"ב). (עיין עקב)).

טז. איזהו גיבור? הכובש את יצרו. (למות א' ד'). ובמדרש (שיר השירים רנה ד') אמרו שכל מי שיעמוד וישלוט ויתגבר על יצרו, כל דורם נתלה בהם. ע"ש.

יז. ועוד איתא במדרש (שיר השירים רנה ז'), שני יצרים ברא הקב"ה בעולמו, יצר עבודת כוכבים ויצר זנות, יצר עבודת כוכבים כבר נעקר, ויצר זנות הוא קיים. אמר הקב"ה "כל מי שהוא יכול לעמוד ביצר זנות, מעלה אני עליו כאילו עומד בשתיקה!"

יח. אמרו (נרכז ס"ב) על יוסף, עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו, אין עין הרע שולטת בו. ובמסכת זבחים (ק"ח): רבי אבהו אמר, אמר קרא (נלש"ט מ"ט כ"ג) "בן פרת יוסף בן פרת עלי עין", עין שלא רצתה לזון וליהנות מדבר שאינו שלו, תזכה ותאכל כמלא עיניה.

יט. כתיב (מל"ג ק"ט ל"ו) "העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני", ופירש אבן עזרא ז"ל "העבר וכו' חייני", כי חיי האדם יארכו אם לא ילך אחר עיניו. עכ"ד, וע"ש בספר בן יהודה (מגילה ס"ג ד"ה לא נסמלתי) סוד הענין.

כ. יתפלל בכל לבו לבוראו שיצילנו מיצר הרע. ומה כשבאין יסורים על האדם לפי שעה יצום ויבכה ויתחנן ליוצרו, כל שכן שיתפלל אדם לבוראו להצילו מן העבירה. (ספר חסידים - סימן כ"ח).

כא. וכתב האלשיך ז"ל (דנטי כ"ו א' י"א) כי זה עיקר גדול לחוטא ואינו יכול לכבוש את יצרו, שיצדק אל ה' שיצילהו מיצר הרע, וכעובדא דר' חייא בר אשי (קדושין פ"ב): שהיה אומר "ה' יצילני מיצר הרע", וכאשר לימד השטן עצמו לפלימו (קדושין ס"ט). עכ"ד. ובספר חרדים (פק"ט) כתב: כל אדם חייב להתפלל שיצילהו ה' מיצר הרע, כמו שמצינו בגמרא באמוראים הקדושים שהיו מתפללין רחמנא ליצילן מיצר הרע.

כב. וביערות דבש (ח"צ דה"ט א') כתב: צריך מאד שמירות זרירות, ובפרט בחטאים שהם חוץ לטבע ושכל מנגדתם, וכבר אמרנו כי ההוגים בתורה לשמה נצולים מעבירות הרבה, אבל עם כל זה צריך תפילה ובקשה לה' שישמור אותו מכל חטא, ועל זה ירבה אדם להתפלל בימים אלו לה' ישפוך שיחו בדמע ולב נשבר שישמרהו ה' מיצר הרע ומטבע החומר, כי צריך שמירה מה', כי הוא עומד לימין המחכים לו. עכ"ד.

כג. וכתוב בספר כתר ראש מהגר"ח מוולאזין ז"ל (ל"א ע"ג) וז"ל: תרופה לכעס ודברים בטלים ולשון הרע והסתכלות עריות ושחיתן, שיקדים תפילה לצרה, וקודם לכתו בדרך או בבוקר השכם, יאמר "רבונו של עולם, הנני הולך בגיא צלמות ומקום מסוכן, הושיעני מיצר הרע

ומחטאים ומעוונות, ובפרט מעבירה פלונית כו' וכו'", וירבה בזה מקירות לבבו, ויושיעהו ה'. עכ"ל. ושוב מצאתי בטור (א"ח סימן א') שכתב, דוד המלך התפלל (מל"ג ק"ט ל"ו-ל"ז) "הט לבי אל עדותיך וגו'", העבר עיני מראות שוא וגו'", הזכיר בלב הטיה ובעין העברה, כי הלב הוא ברשותו להטותו בדרך הטובה או לרעה אף אחר שראה מעשה השוא, על כן התפלל שיעזרו להטותו לדרך הטובה. אבל ראות השוא, אינו ברשותו, כי אפשר שיפגע בו פתאום ויראנו (מל"א נממומל - מולומ ל"ג), לכן התפלל שיעביר עיניו מראות שוא ולא יזמניהו לפניו כלל. עכ"ד.

כד. ועוד כתב בספר יערות דבש (ח"א דה"ט ז'): והנה לכבוש יצר התאוה, אין לך דבר מועיל אלא תפילה, שיתפלל לה' להושיע, ויכניע עצמו בזה לה'. וגם לראות בגנותו, כי הוא קרוץ מחומר וכדומה, וקב"ה מלך מלכי המלכים חפץ ביקרו, ומצוה לעשות כך וכך ובה יזכה לחיי עולם הבא, ואין יתאוה לשום דבר, הלא שרים רבים הגמונים דוכסים ההולכים בשירות מלך בשר ודם, והם לא ישגיחו בשום דבר תאוה, הם שוכנים בעת מלחמה על פני שדה, לא חסים על כרד ומטר היורד בזעם, שוכנים לפעמים בכפרים ממש אין ראוי לדירת עבד עבדיהם, וכמה יום מבלי לחם בשר ויין, וכאשר תחל מלחמה עומדים בראש כולם, לא יתנו שינה לעיניהם, ויו נצחם על בגדם בדם חללים ולית דמשגח, אדרבה יתאוה לזה, אפס על ידי כך יהללו בשער המלך אותו וימצא חן בעיני המלך ושרים. איך לא ילמוד איש מזה, לבטל כל תאוות הבלי עולם בשביל לעבוד מלך מלכי המלכים ולמצוא חן בעיניו, וכל פמליא של מעלה חפצים ביקרא, וישראל אשר כך יתפאר, ובמה יחשב נגד דבר גדול זה שום תאוה וחפץ הבלי עולם. עכ"ד.

כה. כתב החיד"א ז"ל (דנ"ט לפי - ק' ל"ט) וז"ל: ראיתי בכתבי גורי האר"י ז"ל שאם ראה איזו אשה לאונסו, ירוק, וניצול מההורים. עכ"ל, וע"ש שביאר טעם לזה.

כו. איתא במסכת שבת (קנ"ג). אמר רב כהנא, מאי דכתיב (מל"ג ל"ג ט') "כי הוא אמר ויהי"? זו אשה. תנא, אשה (גופה של אשה) חמת מלא צואה ופיה מלא דם (אותו מקום מלוכלך בדם בנדוה) והכל רציץ אחריה (פירש"י אם לא על פי גזירת הקב"ה לא היתה ראויה להתאוות לה, שהיא חמת מלאה מיאוס, ואעפ"כ הכל רצים אחריה. עכ"ד. ובספר משלי יעקב להמגיד מדובנא ז"ל (פ"ט מ"ט) מויע) כתב שזה מפעלות הבורא יתברך שנתן דמיונות כוזבות לאדם כפי הצורך אל ישובו של עולם, ע"ש). ועיין בתנא דבי אליהו (זוטא סוף פק"כ) מעשה נורא בענין זה. והנה, בהיות האדם מתבונן בידיעה זו ומכיר את שרשי התאוה וכזביה, אפשר להקל מעליו קושי הנסיון (כמדומני שראיתי עצה דומה לזה באחד מספרי השבט מוסר ז"ל).

כז. לפום צערא אגרא (למות ס' כ"ג). ועל הכל עלינו להתרחק מכל כיעור כל כמה דאפשר, שלא נבוא לידי נסיון ח"ו. (ולבד מן ההשתדלות להתרחק מכל מקומות של נסיון, רבים מבני עליה נוהגים להוריד משקפיהם ["ברילען"] כשמוכרחים לילך במקומות שנשים מצויות שם, ו"כל ערום יעשה בדעת" (משלי י"ג ט"ז)). ואחז"ל (סנהדרין ק"ו). לעולם אל יביא אדם עצמו לידי נסיון, שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי נסיון ונכשל. ע"כ. ובספר חסידים (סי' מ"ט) כתב שהודיע [הכתוב] [שמאל ז' י"א] מעשה דוד להודיע כי ראש החסידים שכל עסקו לשם שמים, ואעפ"כ כשראה אשה נכשל, ואע"פ שקרוב לזקנה, וכל שכן שבחור צריך להזהר מלהביט באשה ולהתרחק מאשה. עכ"ד.

כח. הבא לטהר מסייעין אותו (יומא ל"ג). ועוד אמרו (מכ"ט י'): כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו. ובמסכת יומא (ל"ג). איתא, אדם מטמא עצמו מעט, מטמאין אותו הרבה (פירש"י מניחין אותו ליטמא הרבה); מלמטה, מטמאין אותו מלמעלה; בעולם הזה, מטמאין אותו לעולם הבא. "והתקדשתם והייתם קדושים" (ויקרא י"א מ"ד) - אדם מקדש עצמו מעט, מקדשין אותו הרבה; מלמטה, מקדשין אותו מלמעלה; בעולם הזה, מקדשין אותו לעולם הבא.

מוזתר לצלם - מצוה לפדסם

hht613@gmail.com / 732-363-0879

במייל הנ"ל ניתן להרשם למגני לקבל עוד ליקוטים בעלי ערך רב

ניתן לקבל בחנם PDF של ספר מלחמת קודש
ליקוטים נפלאים בענין מלחמת היצר, ובפרט בענין
שמירת העינים וטהרת המחשבה] במייל הנ"ל

